

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia
1.3 Intézet	Római Katolikus Didaktika Teológia
1.4 Szakterület	római katolikus teológia (vallástanár); római katolikus teológia - szociális munka
1.5 Képzési szint	alap
1.6 Szak / Képesítés	római katolikus didaktika teológia (vallástanár); római katolikus teológia - szociális munka

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Keresztény szimbólumok						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Nóda Mózes						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Nóda Mózes						
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	2	2.6 Értékelés módja	kollokvium	2.7 Tantárgy típusa	Választható alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					44
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					14
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					38
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					14
Vizsgák					6
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	116				
3.8 A félév össz-óraszama	172				
3.9 Kreditszám	4 (Did.), ill. 4 (Szoc. munka)				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> Nincs
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> A szimbólumok kialakulása, szerepe. A keresztény szimbólumok szerepe a keresztény művészetben. Liturgikus használatuk.

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Táblával és videoprojektorral felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Táblával és videoprojektorral felszerelt terem; intézeti könyvtár

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • Az ókeresztény szimbólumok teológiájának alapismerete • A szimbólumok helye a keresztény tanításban. • A szimbólumok liturgikus használata
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A szimbólumok teológiájának alapfokú megismerése • A szimbólumok jelentőségének megértése • A szimbólumok szerepe a liturgikus cselekményekben

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A keresztény szimbólumok értelmezési képessége
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A szimbólumok értelmezésének elsajátítása • Az alapvető keresztény szimbólumok felismerése • Az szimbólumok liturgikus használata

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés: a szimbólumok kialakulásának története	előadás	Eliade 254–268; Vanyó 14–40; Nóda 165–168;
2. Bevezetés: a keresztény szimbólumok kialakulásának története	előadás	Vanyó 51–110; Nóda 168–179; Vanyó:, 37–41.
3. A templom, keresztelő- és vértanú kápolna	előadás	Vanyó 123–138; Nóda 179–184; Vanyó: 41–52.
4. A kereszt szimbólum	előadás	Vanyó 197–217; Nóda 186–194; Vanyó: 115–120.

5. A hal és a hajó szimbólum	előadás	Vanyó 161–172; Nóda 192–201; Vanyó: Katekézis, 103–107.
6. A víz szimbólum	előadás	Vanyó 155–161; Nóda 197–205; Hippolytos 93–95.
7. A bárány és jó pásztor szimbólum	előadás	Vanyó 226–232; Nóda 205–215; Vanyó: Katekézis, 120–123.
8. Orante, Illés szekere és evangélista szimbólumok	előadás	Vanyó 242–245; 265–267; Nóda 215– 225; Tertullianus 195–197.
9. A pelikán és a fönix szimbólum	előadás	Vanyó 247–253; Nóda 225–230; Didaszkália 200–202
10. A pálma és koszorú szimbólum	előadás	Vanyó 144–155; Nóda 230–239; De Vries 105–109.
11. Az életfa és szőlő szimbólum	előadás	Vanyó 155–161; Nóda 239–245; Didaszkália 108
12. Krisztus monogramok	előadás	Vanyó: 110–115; Nóda 245–247; Bálint 34–37.

13 Karácsonyi és húsvéti szimbólumok.	előadás	Nóda 247–253; Bálint 34–35. Hoppál 435–436.
14. Színszimbolika	előadás	Nóda 247–253; Bálint 34–35. Hoppál 435–436.
<p>Könyvészet BÁLINT Sándor, <i>Karácsony, húsvét, pünkösd</i>, Bp., 1989.</p> <p>BEÖTHY Zsolt, <i>Az ókor művészete</i>, Bp., 1997.</p> <p>BOUYER, Louis, <i>Építészet és liturgia</i>, Szeged, 2000.</p> <p>CHADWICK, Henry, <i>A korai egyház</i>, Bp., 1999.</p> <p>DE VRIES, Simon Philip, <i>Zsidó rítusok és jelképek</i>, Wiesbaden, 2000.</p> <p>DOPPELFELD, Basilius, <i>Szimbólumok III., Ember és állat</i>, Pannonhalma, 1998.</p> <p>ELIADE, Mircea, <i>A szent és a profán</i>, Bp., 1987.</p> <p>ELIADE, Mircea, <i>Az örök visszatérés mítosza</i>, Bp., 1987.</p> <p>ELIADE, Mircea, <i>Képek és jelképek</i>, Bp., 1997.</p> <p>ELIADE, Mircea, <i>Vallási hiedelmek és eszmék története</i>, I–III., Bp., 1996.</p> <p>ERDÉLYI János, <i>Magyar közmondások könyve</i>, Pest, 1851.</p> <p>GRÜN, A.,–REEPEN, M., <i>Az imádkozó ember gesztusai</i>, Pannonhalma, 2000.</p> <p><i>Liturgikus lexikon</i>, szerk. VERBÉNYI István, ARATÓ Miklós, Bp., 1989.</p> <p>HOPPÁL M, JANKOVICS M., NAGY A., SZEMEDÁM Gy., <i>Jelképtár</i>, Bp., 1994.</p>		

<p>NÓDA Mózes, <i>Liturgika</i>, Kolozsvár, 2005</p> <p>SCHNEIDER, Theodor, <i>A dogmatika kézikönyve</i>, II., Bp., 2000.</p> <p><i>Szimbólumtár</i>, szerk. PÁL József és ÚJVÁRI Edit, Bp., 1997</p> <p>VANYÓ László, <i>Az ókeresztény művészet szimbólumai</i>, Bp., 1997.</p> <p>VANYÓ László, <i>Katekézis, költészet és ikonográfia a 4. században</i>, Bp., 2005</p>		
8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A kereszt a templom díszítésben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
2. A hal a templom díszítésben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
3. A hajó a templom díszítésben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
4. A víz a templom díszítésben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
5. A bárány a templom díszítésben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
6. A jó pásztor a templom díszítésben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
7. Az evangélista szimbólumok a templom díszítésben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
8. A pelikán a templom díszítésben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
9. A fönix a templom díszítésben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
10. Az életfa és szőlő a templom díszítésben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben

11. Krisztus-monogramok a templom díszítésben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
12. A pálma a templom díszítésben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
13. A koszorú a templom díszítésben	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
14. Az orante a templom díszítésben	diákok előadása, módszerek alkalmazása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
Könyvészet		
<p><i>A Katolikus Egyház Katekizmusa</i>, Bp., 1994. <i>A II. vatikáni zsinat tanítása</i>, szerk. Dr. CSERHÁTI J., Dr. FÁBIÁN Á., Bp. 2000. <i>Az Egyházi Törvénykönyv</i>, szerk. ERDŐ P., Bp., 1983. <i>Általános Rendelkezések az Imaórák Liturgiájáról</i>, in: <i>Az imaórák liturgiája I.</i> Budapest 1991, 25. BARSÍ B. - DOBSZAY L., <i>"Íme, most fölme gyünk Jeruzsálembe"</i>, Bp., 2001. BARSÍ B., <i>Úrjövét</i>, Bp., 2000. BOUYER, L., <i>Építészet és liturgia</i>, Szeged 2000. BRANIȘTE, E. – NIȚOIU, Gh. – NEDA, Gh., <i>Liturgică specială</i>, București, 1997.</p> <p>CSELÉNYI I., <i>Az eukarisztis liturgiája</i>, in: <i>Athanasia 5</i>, Nyíregyháza, 1997. DOBSZAY L., <i>A zsolozsma</i>, in: <i>Egyházzenei füzetek I/1</i>, 1999, 7. DOLHAI L., <i>A liturgia teológiája</i>, Bp., 2002. EVDUKINOV, P., <i>Ortodoxia</i>, București, 1996.</p> <p>IVANCSÓ I., <i>A keleti liturgiák</i>, Nyíregyháza, 2002.</p> <p>IVANCSÓ I., <i>A liturgia mint az identitás kifejezője</i>, in: <i>Athanasia 6</i>, Nyíregyháza, JAKUBINYI Gy., <i>Vallási archontológia</i>, Gyulafehérvár, 2004.</p> <p>JUNGMANN, J.A., <i>A szentmise</i>, Eisenstadt 1977. KUNZLER, M., <i>Az egyház liturgiája</i>, Szeged, 2005. MIHÁLYI G., <i>Liturgia és hitélet</i>, é.n.</p> <p>MIKLÓSHÁZY A., <i>Benedicamus Domino Áldjuk az Urat!</i>, Eisenstadt 1984. NÓDA MÓZES, <i>Liturgika</i>, Kolozsvár, 2005. RADÓ P., <i>Az egyházi év</i>, Pannonhalma 1998. RADÓ P., <i>Sacra liturgia</i>. In: FÉLRGYHÁZY J., <i>Az egyház a korai középkorban</i>, Bp., 1967. RATZINGER, J., <i>A liturgia szelleme</i>, Bp., 2002. ROMANO, G., <i>A liturgia szelleme</i>, Bp., 1840 SASVÁRI L., <i>A világ örmény katolikussága</i>, in: <i>Az örmény katolikus egyház története és művészete</i>, szerk. FANCSALI J. és ISSEKUTZ S., Bp., 1999.</p>		

<p>THÖLE, Reinhard, <i>Bevezetés az ortodoxia világába</i>, Bp., 2001. VÁRNAGY A., <i>Liturgia</i>, Abaliget, 1996.</p> <p>SZUNYOGH X. F., <i>A szent zsolozsma</i>, <http://gimn-db.piar.hu/pazmany/k256.htm> (2005. május 3.) SUITBERT, B. OSB, <i>A zsolozsma-imádság teológiai alapjai</i>, in: Egyházzenei füzetek I/1, 1999, 99–105.</p>		
--	--	--

9. A tantárgy tartalmának összhangba hozása az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásaival.

<ul style="list-style-type: none"> • A tantárgy tartalma megegyezik az egyetemi oktatásban a fontosabb egyetemeken liturgikus teológia tartalmával és módszereivel. • A tárgy keretében figyelembe vesszük a kortárs liturgikus irodalom eredményeit.
---

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Kulcsfogalmak és liturgia szerkezetének, szerepének megértése	Féléves részvizsga (szóbeli) és félév végi vizsga (szóbeli)	75 %
10.5 Szeminárium	Szemináriumi dolgozat megfelelése a liturgikus kutatás módszertanának	Félév végi írásbeli vizsga	25 %
	A szemináriumi témák elsajátítása	A részvizsga és félév végi vizsga keretében	L. 10.4
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • A keresztény szimbólumok alapfogalmainak ismerete; a szimbólumok szerepének ismerete; • Az alapvető keresztény szimbólumok ismerete 			

Kitöltés dátuma
2014. május. 5.

Előadás felelőse
Dr. Nóda Mózes

Szeminárium felelőse
Dr. Nóda Mózes

Az intézeti jóváhagyás dátuma
2014. május. 5.

Intézetigazgató

Dr. Vik János